

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3953/2020
03.02.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јасмина Михаиловић адвокат из ..., против тужених ББ и ВВ обојица из ..., чији су пуномоћници Милена Василић Стојчић и Брана Стојчић адвокати из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7939/19 од 14.05.2020. године, у седници већа одржаној дана 03.02.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 7939/19 од 14.05.2020. године и пресуда Вишег суда у Ваљеву П 6/19 од 28.08.2019. године у првом и трећем ставу изреке и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ваљеву П 6/19 од 28.08.2019. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезани тужени да на име дуга солидарно исплате тужиоцу износ од 130.000 евра у динарској противвредности по најповољнијем курсу по ком пословне банке откупљују ову валуту у месту плаћања на дан исплате, са каматом обрачунатом на исти начин као и главни дуг почев од 01.05.2008. године па до 20.12.2012. године по стопи коју утврђује Европска централна банка и са законском затезном каматом на исти износ почев од 25.12.2012. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тражена исплата камате на износ од 130.000 евра почев од 02.06.2006. године до 30.04.2008. године. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да на име трошкова парничног поступка солидарно исплате тужиоцу износ од 1.073.250,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7939/19 од 14.05.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужених и потврђена пресуда Вишег суда у Ваљеву П 6/19 од 28.08.2019. године у првом и трећем ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени су благовремено изјавили ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужених основана.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, тужилац је 28.06.2005. године позајмио туженима новац у укупном износу од 50.000 евра (део у доларима а део у еврима), што је одговарало динарској противвредности од 4.100.000,00 динара који су тужени уплатили на рачун Општинског суда у Осечини ради куповине локала. Након ове позајмице између странака успостављен је однос пријатељства, па је тужилац у више наврата позајмљивао туженима новац, тако да им је закључно са 18.02.2006. године за њихове различите потребе позајмио укупно 130.000 евра. О датим позајмицама странке нису сачињавале признанице, а уговор о краткорочној позајмици од 18.02.2006. године који је тужилац уз тужбу приложио у фотокопији је фалсификован техничком методом - инсертовањем аутентичног потписа (налепљеног) на текст припремљеног уговора. Странке нису уговориле обавезу тужених на плаћање камате, а договорено је да позајмице буду враћене у што краћем року, када тужени буду подигли кредит. Пошто су тужени кредит искористили за другу сврху, постигнут је договор да тужени врате позајмицу кад продају ... у Продаја овог ... реализована је у априлу 2008. године. Тужилац је након тога позивао тужене да му позајмицу врате, а тужени су преко трећих лица вршили притисак на тужиоца да одустане од тог захтева. Кривичну пријаву тужиоца поднету против тужених да су као саизвршиоци извршили кривично дело преваре - лажним обећањем да ће новац вратити до 28.05.2008. године, као и да су заједно са ГГ и два непозната лица извршили кривично дело изнуде, надлежно јавно тужилаштво је одбацило. Исти исход има и кривична пријава туженог ВВ, поднета против тужиоца за кривично дело фалсификовања исправе - уговора о краткорочној позајмици од 18.02.2006. године. Тужени узети новац нису вратили тужиоцу, а то нису учинили ни преко трећег лица - ДД званог „ДД1“ који није имао тужиочево овлашћење да од тужених прими испуњење.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом чланова 557. и 562. став 1. Закона о облигационим односима обавезали тужене, као солидарне дужнике, да врате тужиоцу новац узет на зајам и да плате затезну камату почев од 01.05.2008. године, сагласно договору странака да ће позајмица бити враћена након продаје ... у

По становишту Врховног касационог суда, који о правилној примени материјалног права води рачуна по службеној дужности, побијана одлука се за сада не може прихватити као правилна.

Спорна обавеза је новчана и као таква, по природи ствари, дељива. Одредбом члана 412. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да је обавеза дељива ако се оно што се дугује може поделити и испунити у деловима који имају иста својства као и цео предмет, и ако оно том поделом не губи ништа од своје вредности. Према ставу 2. те одредбе, кад у некој дељивој обавези има више дужника, обавеза се дели међу њима на једнаке делове, ако није одређена друкчија подела и сваки од њих одговара за свој део обавезе. Из изложеног следи да солидарност дужника, која постоји када више њих дугује једну обавезу тако да поверилац може захтевати испуњење од кога хоће све док не буде потпуно испуњена (члан 414. став 1. Закона о облигационим односима), није правило већ изузетак који мора бити посебно утврђен законом или уговором. Само у случају када постоји више дужника дељиве обавезе, настале на основу уговора у привреди, законом је прописана претпоставка солидарности, осим ако

уговарачи нису изричито друкчије уговорили (члан 413. Закона о облигационим односима).

У поднетој тужби тужилац тврди да је туженима позајмио 28.06.2005. године износ од 50.000 евра за куповину пословног простора у ..., 08.09.2005. године износ од 25.000 евра за адаптацију купљеног локала, 30.11.2005. године износ од 25.000 евра за опремање клуба насталог адаптацијом локала, 28.12.2005. године износ од 15.000 евра за исплату зарада запосленим у Предузећу „ЂЂ“ ДОО из ... и 18.02.2006. године износ од 15.000 евра без изјашњења о сврси ове позајмице, као и да су све позајмице обједињене у писаном уговору о краткорочној позајмици од 18.02.2006. године којим су се тужени обавезали да врате тужиоцу позајмицу у укупном износу од 130.000 евра. Вештачењем је утврђено да је овај уговор фалсификован. Саслушан као странка тужилац се изјашњава да је туженима први пут позајмио новац за куповину локала у ... у укупном износу од 50.000 евра и да је туженом ВВ, на његов захтев, у два наврата дао по 25.000 евра за адаптацију и опремање тог локала, а туженом ББ у два наврата позајмио по 15.000 евра за исплату зарада запосленима у његовом Предузећу „ЂЂ“ из ... и за потребе тог предузећа.

Тужени не споре да је од тужиоца узет новац на зајам за куповину локала, али оспоравају висину те позајмице - тврде да је дата у износу од 15.500 евра и 100.000 америчких долара са уговореном месечном каматом од 4,5% или 5%, и то само туженом ВВ, а оспоравају све остале позајмице и укупно потраживани износ од 130.000 евра, за који тврде да је настао приписивањем уговорене камате обрачунате по стопи вишој од законом дозвољене. Такође, тужени тврде да су тужиоцу, посредством ЕЕ који их је и довео у везу са њим, исплатили 25.11.2008. године укупан износ од 130.000 евра и о томе су приложили признаницу.

Имајући изложено у виду, за сада се не може извести поуздан закључак о солидарности обавезе тужених, заснован на становишту првостепеног суда да се не могу прихватити наводи тужених како је само тужени ВВ узимао позајмице, јер су тужени заједно обављали делатност и заједно доносили пословне одлуке, пошто то не произилази из њихових исказа.

Из тог разлога, нижестепене пресуде су морале бити укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу првостепени суд ће, уколико оценом изведених доказа утврди да и даље постоји потраживање тужиоца, утврдити и постојање солидарности тужених која се не претпоставља већ мора бити посебно уговорена. С`тим у вези се указује да се уверење о доказаности одређене чињенице у процесном систему слободне оцене доказа формира на оцени сваког доказа посебно и свих доказа заједно, али и на основу резултата целокупног поступка. То правило, примењено у овом случају, значило би да се исказ тужиоца о висини и динамици датих позајмица, сврси позајмљеног новца и лицима којима је новац дат на зајам, и њиховој обавези да му позајмицу врате, мора ценити у склопу и других чињеница - да о позајмицама нису сачињавање признанице а уговор о краткорочној позајмици од 18.02.2006. године, у којем је исказан укупан дуг тужених, је фалсификован: да тужилац наставља да позајмљује новац туженима иако му прва позајмица у износу од 50.000 евра није враћена у уговореном кратком року; да се у недостатку писаних доказа о износима позајмице изјашњавају само тужилац и његова супруга, а остали сведоци, који по

оцени првостепеног суда потврђују тужиочев исказ, о томе немају никаквих сазнања или имају неодређена сазнања о томе да тужени дугују неки новац тужиоцу. Исто важи и за признаницу од 25.11.2008. године, којом тужени доказују да је дуг измирен, јер се тај доказ мора ценити и у вези са другим чињеницама - да се дуг не исплаћује лично тужиоцу већ трећем лицу а за такво поступање не наводе логични и оправдани разлози, али и другим изведеним доказима - исказима сведока који су том чину присуствовали и признаницу потписали, нарочито исказу сведока ЕЕ који одлази у ..., на позив туженог ВВ ради враћања дуга тужиоцу, а о томе тужиоца не обавештава и признаницу потписује иако тврди да новац није примио.

Тек након такве оцене доказа првостепени суд ће моћи да стекне уверење о износу дате позајмице и коме је заиста иста дата, а ако није враћена и о постојању солидарне обавезе тужених да позајмицу врате тужиоцу и плате му дуговану затезну камату.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од исхода спора.

Са свега наведеног, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић